

**Etapa județeană / a sectoarelor municipiului București,
a Olimpiadei de FIZICĂ
Probă scrisă
15 februarie 2020
SUBIECTE – Clasa a XI-a**

Pagina 1 din 4

Problema 1. Mișcări în mediu vâscos (10 puncte)

A. O bilă de mici dimensiuni, cu masa $m = 1 \text{ kg}$, oscilează în plan orizontal într-un mediu vâscos, sub acțiunea unei forțe elastice $F_e = -kx$ pentru care se cunoaște constanta de elasticitate $k = 50 \text{ N/m}$. La trecerea bilei prin poziția $x = 0$, forța de elasticitate se anulează. Cele două grafice pe care le-ai primit (fig. 1A.1 și 1A.2) prezintă dependența vitezei v a bilei de coordonata sa x , respectiv a accelerației a în funcție de viteza v . Preluând din cele două grafice informațiile necesare, alcătuiești un tabel de forma:

Nr. crt.	$x(m)$	$v(m/s)$	$a(m/s^2)$	$ma(N)$	$F_e = -kx(N)$	$F(v)(N)$
1.						
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
12.						

în care $F(v)$ este forța de rezistență la înaintare datorată vâscozității mediului. Apoi, pe coala de hârtie milimetrică primită, reprezentați grafic folosind, cel puțin 12 perechi de date, dependența forței de frecare/frânare vâscoasă, ce acționează asupra bilei, de viteza sa v . Exprimați analitic această dependență.

Indicații: 1). Efectele gravitaționale se vor neglija. 2). Din prima figură preluați informațiile furnizate de arcul mare inferior și de arcul mare superior (minimum 12 valori distincte ale lui x). 3) Pentru fiecare rând al tabelului, completat corect, se acordă câte 0,2 puncte.

(5 puncte).

B. Într-un alt experiment, aceeași bilă de mici dimensiuni, a fost încărcată electric cu sarcina q . Acum ea se mișcă într-un câmp magnetic omogen cu inducția constantă, $\vec{B}(0,0,B)$ într-un alt mediu vâscos. Forța de rezistență (frânare) ce acționează din partea mediului vâscos asupra bilei este direct proporțională cu viteza sa și de sens opus ei. La momentul inițial ($t=0$) bila trece prin originea O a sistemului cartezian $Oxyz$, impulsul său având modulul p_0 . Suportul impulsului, $\vec{p}_0$ este perpendicular pe liniile de câmp ale inducției magnetice, sensul impulsului fiind cel al axei $+Oy$, adică putem scrie că, $\vec{p}_0(0, p_0, 0)$. Se cunoaște unghiul φ dintre vectorul de poziție $\vec{r}$ al locului de pe traiectorie în care viteza bilei are sens opus impulsului inițial $\vec{p}_0$ și vectorul $\vec{p}_0$. Neglijând efectele gravitaționale, răspundeți la următoarele întrebări:

a.) Care este lungimea drumului parcurs de bilă de la momentul $t=0$, până în momentul în care ea s-a oprit definitiv?

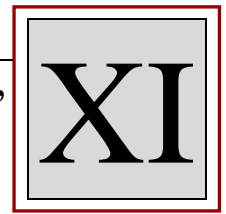
b.) Ce **modul** are **raza vectoroare** a bilei în momentul în care modulul vitezei sale s-a anulat ?

(4 puncte)

Problema 2. Circuite electrice cu elemente pasive neliniare (10 puncte)

A. Caracteristica volt – amperică a unui element neliniar, pasiv, de circuit arată o dependență pătratică a intensității curentului de tensiunea aplicată la bornele elementului: $I \propto U^2$. Dispunem de trei astfel de elemente pe care le grupăm în felul următor: **două elemente în paralel** iar **ansamblul** acestora se **înseriază** cu al **treilea element** neliniar (**identic cu primele două**). Această grupare este

1. Fiecare dintre subiectele 1, 2, respectiv 3 se rezolvă pe o foaie separată care se secretizează.
2. În cadrul unui subiect, elevul are dreptul să rezolve în orice ordine cerințele a, b, respectiv c.
3. Durata probei este de 3 ore din momentul în care s-a terminat distribuirea subiectelor către elevi.
4. Elevii au dreptul să utilizeze calculatoare de buzunar, dar neprogramabile.
5. Fiecare subiect se punctează de la 10 la 1 (1 punct din oficiu). Punctajul final reprezintă suma acestora.

**Etapa județeană / a sectoarelor municipiului București,
a Olimpiadei de FIZICĂ
Probă scrisă
15 februarie 2020
SUBIECTE – Clasa a XI-a**

Pagina 2 din 4

alimentată de la o *sursă ideală* ($r=0$) cu t.e.m. U cunoscută. Aflați *căderea de tensiune* pe fiecare element neliniar al circuitului. **(3 puncte)**

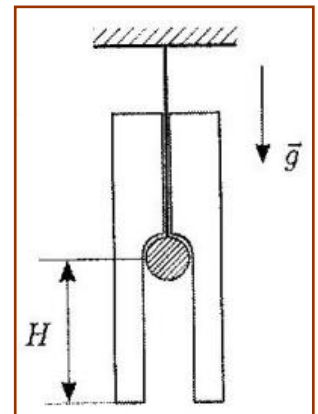
B. *Tensiunea* la bornele unui element neliniar pasiv *este direct proporțională cu pătratul intensității curentului* ce trece prin el. În serie cu un astfel de element este cuplat un voltmetru iar ansamblul este alimentat de o baterie ideală cu t.e.m. U . Voltmetrul indică tensiunea $U/2$. Apoi, în paralel cu elementul neliniar, se montează un alt voltmetru, identic cu primul. Ce vor indica voltmetrele în noua situație? **(3 puncte)**

C. O lampă cu descărcare în gaz are o *caracteristică volt-amperică* de forma $I = k \cdot U^2$. Ea se leagă în serie cu un rezistor cu rezistența R iar ansamblul se alimentează de la o sursă cu tensiunea constantă U . Dacă un voltmetru neideal se montează în paralel cu lampa, el indică tensiunea V_1 . Dacă același voltmetru se montează în paralel cu rezistorul, el indică tensiunea V_2 . Determinați *valoarea factorului de proporționalitate* k . **(3 puncte)**

Problema 3. Topirea unui țurture

(10 puncte)

Printr-un canal foarte subțire, situat pe axul vertical al unui țurture cilindric de gheață, este trecut un fir fixat de tavan, la celălalt capăt al firului fiind atârnată o bilă confecționată dintr-un material cu o foarte mare conductibilitate termică. La începutul experimentului bila a fost încălzită până la temperatura $t_1 (> 0)$ iar temperatura țurturei, ca și a aerului din cameră, era $t_0 = 0^\circ C$. Din cauza topirii, apa rezultată, sub formă de picături cu temperatura $t_0 = 0^\circ C$, cade într-un vas colector aflat pe dușumea. Canalul ce se formează în țurture are secțiunea transversală $S = 2 \text{ cm}^2$ (vezi figura!).

Să se determine:

a.) temperatura inițială a bilei ($t_1 = ?$) știind că, în timpul experimentului, țurturele a încetat să mai coboare când înălțimea canalului median a ajuns la valoarea $H = 10 \text{ cm}$;

b.) viteza v_0 **a țurturei** la momentul inițial dacă se știe că atunci când canalul avea înălțimea $h = 2H/3$, viteza de coborâre a țurturei era $v_2 = 0,1 \text{ mm/s}$.

Precizare: Considerați că puterea transferului de căldură bilă - țurture este direct proporțională cu diferența de temperatură și că toată căldura cedată de bilă se duce numai spre țurture. Se cunosc: capacitatea calorică a bilei $C = 59,4 \text{ J/K}$, densitatea gheții $\rho = 900 \text{ kg/m}^3$ și căldura latentă specifică de topire a gheții $\lambda = 330 \text{ kJ/kg}$.

Probleme selectate și propuse de:

prof. univ. dr. **ULIU** Florea, Departamentul de Fizică al Universității din Craiova;
prof. **MIU** Cristian, Colegiul Național "Ion Minulescu" din Slatina;
prof. **DUMITRAȘCU** Leonaș, Liceul "Ștefan Procopiu" din Vaslui;
prof. **ANTONIE** Dumitru, Colegiul Tehnic nr.2 din Tg. – Jiu.

1. Fiecare dintre subiectele **1**, **2**, respectiv **3** se rezolvă pe o foaie separată care se secretizează.
2. În cadrul unui subiect, elevul are dreptul să rezolve în orice ordine cerințele a, b, respectiv c.
3. Durata probei este de 3 ore din momentul în care s-a terminat distribuirea subiectelor către elevi.
4. Elevii au dreptul să utilizeze calculatoare de buzunar, dar neprogramabile.
5. Fiecare subiect se punctează de la 10 la 1 (1 punct din oficiu). Punctajul final reprezintă suma acestora.

**Etapa județeană / a sectoarelor municipiului București,
a Olimpiadei de FIZICĂ**
Probă scrisă
15 februarie 2020
SUBIECTE – Clasa a XI-a

XI

Pagina 3 din 4

Fig. 1A.1

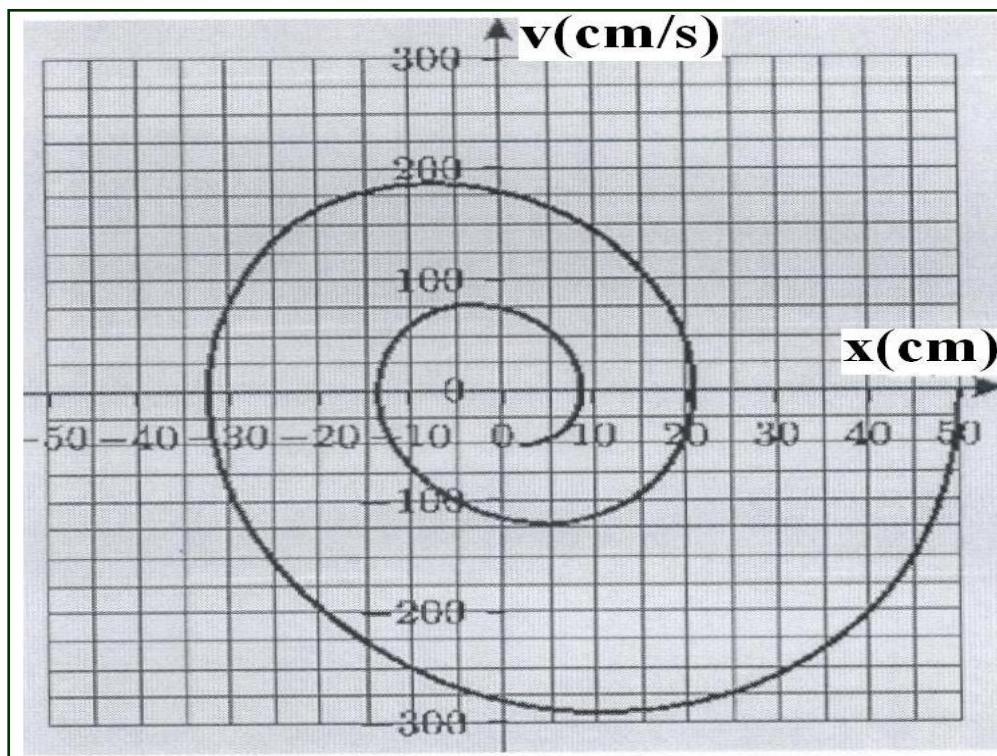
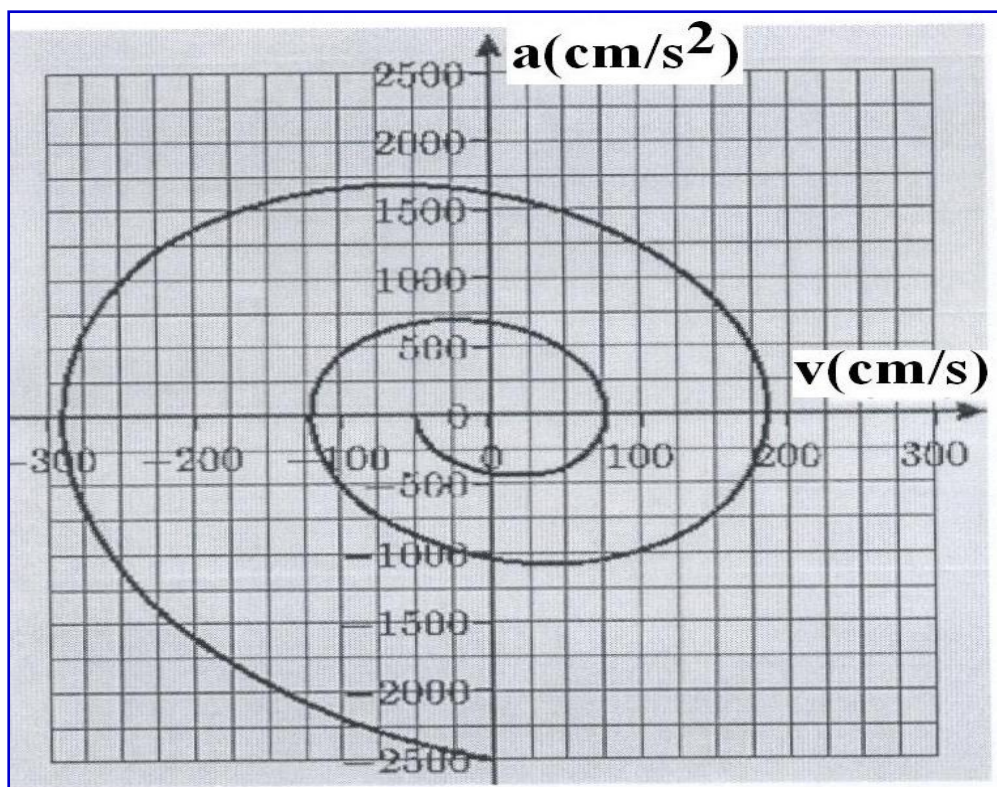

Fig. 1A.2

1. Fiecare dintre subiectele 1, 2, respectiv 3 se rezolvă pe o foaie separată care se secretizează.
2. În cadrul unui subiect, elevul are dreptul să rezolve în orice ordine cerințele a, b, respectiv c.
3. Durata probei este de 3 ore din momentul în care s-a terminat distribuirea subiectelor către elevi.
4. Elevii au dreptul să utilizeze calculatoare de buzunar, dar neprogramabile.
5. Fiecare subiect se punctează de la 10 la 1 (1 punct din oficiu). Punctajul final reprezintă suma acestora.

**NU SEMNA ACEASTĂ FOAIE!
FOAIA VA FI ATAȘATĂ LUCRĂRII TALE**

XI